

ΣΚΕΨΕΙΣ ΠΕΡΙ ΣΥΓΓΡΑΦΟΜΑΝΙΑΣ

ΟΛΛΑΚΙΣ ἐθαύμασα τοὺς δτρηρούς ἐκείνους τῆς διανοίας ἑργάτας, τοὺς δι' ἀτρύτων καὶ διηγεκῶν πόνων ἐπιζητοῦντας ἐπὶ βλάδῃ οὐχὶ σπανίως τοῦ ἔαυτῶν βαλαντίου νὰ καταλίπωσι ἐν ᾧ πλείονα συγγράμματα μετά θάνατον, τοὺς καθ' ὅλον τὸν βίον αὐτῶν προσκολληθέντας δίκην ὁστράκων ἐπὶ βράχου, ἵνα πολλάκις μετά τοῦ τίτλου τοῦ συγγραφέως δρέψωσι κρίσεις, ἐπικρίσεις καὶ δυσμενῆ σχόλια, καὶ δαπάναις τῆς ἔαυτῶν ὑγείας νὰ γίνωσι κύριοι πνευματικῆς περιουσίας, ἡς τὸ εἰσόδημα οὐδὲν ἔτερον πλὴν τῆς ὄλικῆς ζημίας, ἰδίᾳ ἐν Ἑλλάδι, ἐνθα τὸ τε βιβλίον καὶ ὁ περιοδικὸς τύπος ἀπὸ πολλοῦ εὑρηγνται ἐν διώγμῳ. Ἀναλογισθεὶς δὲ διτὶ ὑπάρχουσι καὶ οἱ τὸν ὅλον βίον δι' ἔν καὶ μόνον ἔργον κατατρίψαντες καὶ τὸν νοερὸν αὐτῶν πλοῦτον σπαταλήσαντες, διτὶ ὑπάρχουσι καὶ τινες τούτων μετά περπαθοῦς ἐμπαθείας καὶ μυστικισμοῦ ἐμμένοντες νὰ βιῶσι ἐν σφαιρᾳ διερώθους κόσμου καὶ διὰ παντοδαπῶν στερήσεων καὶ κακώσεων ἀποφασίσαντες νὰ διανύσωσι τὸν δόλιχον τῆς ἦν αὗτοι ἔαυτοῖς ἐτάξαντο ἀποστολῆς, ἐπεισθηγηστὶ ὅτι ἐν τοῖς ἀνθρώποις τούτοις τοῖς καθαρῶς ἀλτρουϊσταῖς ἢ ἀντίληψις καὶ ἢ καθόλου ἐγκεφαλικὴ συσκευὴ διαφέρει τῆς τῶν λοιπῶν ἀνθρώπων οὕτως, ὥστε νὰ ἔχωσι ἀσαφῆ, πλημμελῆ καὶ συγκεχυμένην ἔννοιαν τοῦ ἐγώ, ἵνα ἀκαμπτοι, ἀκλόνητοι, καὶ οἰνοὶ πάσης αὐτοελεγκτικῆς ἐστεργμένοι διυνάμεως ἀφιερώσωσι καὶ διέλθωσι τὸν βίον τῶν πάντων ἀμελοῦντες καὶ οὐδαμῶς πτοούμενοι πρὸ τῶν ἐν ἀρχῇ ἰδίᾳ τοῦ σταδίου ἀναποφεύκτων χλευασμῶν τῶν συγχρόνων, τοῦ προτόντος τῆς ὑγείας μαρασμοῦ ἢ τῆς ἴσχυράνσεως τοῦ βαλαντίου, ἵνα τύχωσι τοῦ τίτλου Σιγγραφέως δι' ἄλλου ἐπαγγέλματος ἀγωνιζόμενοι ταῦτοχρόνως νὰ πορέζωνται τὰ πρὸς τὸ ζῆν. Οὐχὶ σπανίως βαθύτερον καὶ ψυχολογικώτερον ἐξεταζόμενοι οὗτοι φωρῶνται ἀντιτάσσοντες ἀναρχικὴν πολλάκις ἀσέβειαν πρὸς πᾶν διτὶ λατρεύουσι οἱ κοινοὶ τῶν ἀνθρώπων, ἐπιζητοῦσι γὰρ κρηπινίσωσι τὰ ὑπάρχοντα εἰδωλα καὶ ἐγείρωσι νέα τοιαῦτα. Πυριλαμπεῖς τὴν διάνοιαν διαβλέπουσι δρεζούντας πάντη ἀνεξαρτήτους τῶν μηχανικῶν τοῦ ἀνθρώπου νόμων καὶ φανταζόμενοι ἔαυτοὺς πελασφόρους κομῆτας ἐν τῷ στερεώματι τοῦ πνευματικοῦ οὐρανοῦ αἰσθάνονται ἀνευ φωτός, φυλλοροσοῦσαν καὶ φθινοπωρινὴν τὴν ζωὴν, ἃν δὲν δρέψωσι ἐστω καὶ κατὰ φαντασίαν δάφνην

τοῦ Παρνασσοῦ, ρόδον τοῦ Ἐλικῶνος ἢ δὲν πίωσι ὅδωρ τῆς Κασταλίας, εἰς ἀ καὶ μόνα ἀποδιδοῦσι τὴν δύναμιν τῆς σωτηρίας ἐκ τοῦ πελάγους τῆς λήθης ἢ τοῦ ωκεανοῦ τῆς ἀφανείας. Οὐδὲν ἔτερον ἐπιποθοῦντες ἢ τὴν ἐκ τῆς θεραπείας τῶν Μουσῶν εὑδοξίαν καταπνίγουσι πᾶσαν ἀνθρωπίνην ἀδυναμίαν καὶ πᾶσαν μέριμναν περὶ πλούτου, τιμῶν, τίτλων καὶ διασκεδάσεων. Αἰσθανόμενοι ἐν ἑαυτοῖς πνευματικὴν εὐφορίαν ἀναμένουσι τὴν ωρίμανσιν τῶν καρπῶν τῆς πνευματικῆς αὐτῶν ὑποκειμενικότητος, τοῦ ἴδιου τρόπου τοῦ νοεῖν, τοῦ αἰσθάνεσθαι καὶ τοῦ ἀντιλαμβάνεσθαι. Καὶ ἐν ἀλλαγῇ μὲν ἐποχαῖς οὐδένα ἔξεπληγτον, διότι τοιαύτην δόξαν καὶ τηλικαύτην αἰγλήν περιεσθάλλετο δὲ Συγγραφεύς, οἷαν σήμερον δὲ Ἐκατομμυριοῦντος. Πλὴν ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς χρόνοις οὐδεὶς τούτων ἀγνοεῖ, διτὶ παρηλθε ἀνεπιστρεπτεῖ ἢ ἐποχή, καθ' ἧν οἱ Ἀθηναῖοι ἥγειρον ἀνδριάντα ἐκ χρυσοῦ πρὸς τὸν δεινὸν ρήτορα καὶ σοφιστὴν Γοργίαν, ἢ δὲ ἀπλῆ τῶν στίχων τοῦ Εὑριπίδου ἀπαγγελίᾳ ἔλυε τὰς ἀλύσεις τῶν Ἀθηναίων αἰχμαλώτων καὶ ἔσωζε αὐτὸς τὸ δαιμόνιον πτολιεύθρον· καθ' ἦν δὲ Αἰσωπὸς ἀπηλευθεροῦτο διὰ τὴν ἑαυτοῦ εὐφυΐαν, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι τὴν πίστιν ἀμείδοντες τοῦ ἐπὶ λακωνισμῷ ἔξορισθέντος Εενοφῶντος ἐδώρουν αὐτῷ ἀγροὺς ἐν Σκυλοῦντι, διπου καὶ ἔμενε. Ἐνῷ σήμερον οἱ πλείους τούτων σὺν τῷ χρόνῳ μεταβάλλονται εἰς Ζήνωνας γράφοντας ἐπὶ ψηφιοπλάτης βιών, ἢ εἰς Κλεάνθας, ἵνα ἀντλοῦντες ὅδωρ διὰ νυκτὸς πορίζωνται τὸν ἄρτον τῆς ἡμέρας. Οὐδαμῶς διαφέύγει αὐτοῖς τὸ τέρμα τοῦ ἀγῶνος, πλὴν ὑπείκουσι εἰς ἀδυσώπητον παρόρμησιν, ἐπιτεγητοῦντες διὰ τῆς ἔξωτερηκεύσεως νὰ ἐλαφρώσωσι ἑαυτούς τοῦ πιέζοντος τὴν στήθη καὶ τὴν κεφαλὴν βάρους τῶν ἰδεῶν καὶ αἰσθημάτων. Ἐργάζονται διθεν ἀνενδότως πολλοὶ τούτων, οὐδέποτε ἔξέρχονται τῆς οἰκίας, ἀποκρύπτουσι ἐν ἀρχῇ τὸ αἴτιον τῆς ἀκαταπονήτου φιλεργίας, ἔχουσι πληρεστάτην συνείδησιν τῆς ἑαυτῶν καταστάσεως, ἢς ἐν τούτοις καὶ δὲν θέλουσι νὰ ἀπαλλαγῶσι. "Αν δὲ δὲν ἔξεπληγτον τὸν κόσμον διὰ τὰ γενναῖα αἰσθήματα, διὰ τὰς πλήρεις ὑψους ἰδέας, ἢ διὰ τὰ ἀπότομα τῆς φαντασίας πτερυγίσματα, θὰ ἔξελαμβάνοντο ὡς ἀνισόρροποι ἢ ὡς μανιακοί." Αλλὰ τί συμβαίνει; Ποῦ τέλος εὑρίσκουσι τὴν ἀμοιβὴν τῶν ἑαυτῶν πόνων; Εἶναι τὸ γέρας τῆς ἀθανασίας τὸ μόνον δέλεαρ, διπερ ἐπεισε τούτους νὰ καταφρονήσωσι τῶν πάντων, καὶ ἐν μέσῳ τοῦ κατακλύζοντος τὴν ἀνθρώπητητα ὑλισμοῦ νὰ ἔκπνευματίζωσι, νὰ ἔξιδαικεύωσι ἑαυτούς καὶ νὰ διέρχωνται τὸν βίον ὡς οἱ ἀγιοι τῆς Ἐκκλησίας Πατέρες, περὶ ὃν ἐλέχθη δὲ παραδοξότατος λόγος, διτὶ «ζῶντες ἀπέθανον καὶ ἀποθανόντες ἔζησαν;» Βεβαίως δὲν είναι ἢ ἀθανασία ἢ κινητήριος αὐτῶν δύναμις, ἀφοῦ πολλοὶ θέσει ἀνήκοντες τῇ ιστορίᾳ δὲν ἀπηξίωσαν, ἀλλ ἐμόχθησαν καὶ ἐπεδίωξαν τὸν τίτλον συγγραφέως. Οὐδεμίαν είχε ἀνάγκην δ τύραννος τῶν Συρακουσῶν Διονύσιος νὰ γράψῃ δράματα καὶ τραγῳδίας, ἢ δ Ιούλιος Καίσαρ τὴν τραγῳδίαν τοῦ Οἰδίποδος, ἢ δ Μάρκος Αὔρηλιος περὶ τῆς θήτων τῶν Στωϊκῶν, ἵνα πάντες οὗτοι ἀπαθανατισθῶσι. Οὐδεμίαν είχε ἀνάγκην δ Αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας Ναπολέων δ Γ'. νὰ συγγράψῃ τὸ εἰς ἐπτὰ γλώσσας

μεταφρασθέν τέργον αὐτοῦ « Ἰούλιος Καῖσαρ », ἢ ἡ Βασίλισσα τῆς Ἀγγλίας Βικτωρία τὸν « Βίον τῶν ὁρειῶν τῆς Σκωτίας » καὶ πλεῖστα ἄλλα, ἀπομιμουμένη τὸν Ἰάκωβον Β' βασιλέα τῆς Ἀγγλίας, δστις διὰ τῶν ἴστορικῶν αὐτοῦ συγγραφῶν παρίσταται μᾶλλον συγγραφεὺς ἢ βασιλεὺς, ἢ οἱ πρωθυπουργοὶ Θιέρσος, Γλάδστων καὶ Διαρσέλης οἱ ἔνεκα τῆς ἀφθόνου αὐτῶν πνευματικῆς εὐφορίας οὐδέποτε καταλιπόντες τὸν κάλαμον τοῦ Συγγραφέως. Ἰνα τί δθεν οὗτοι πάντες περὶ τοσούτου ἐποιοῦντο τὸν τίτλον τοῦτον, ἀφοῦ ἔφερον τὸν τοῦ πρωθυπουργοῦ, τὸν τοῦ Βασιλέως ἢ τὸν τοῦ Αὐτοκράτορος, καὶ ἵνα τί ἀπέδιδον μεῖζονα ἀξίαν εἰς τὰ ἔργα τῆς ἔαυτῶν διανοίας ἢ εἰς τοὺς ἀδάμαντας τοῦ ὅπερ ἔφερον στέμματος; Ἐνναι ἀρό γε τὸ μόνον μέσον ἴκανοποιήσεως τῆς ἀνθρωπίνης φιλοδοξίας; Ἀλλὰ ποῦ τότε ἡ εὑρυμάθεια τοῦ συγγραφέως, δστις γνωρίζει τοὺς κινδύνους τῆς ὑστεροφημίας, δστις γνωρίζει δτι ἡ ὑπερβάλλουσα τῶν συναδέλφων φιλαυτία ἔξωθησε πλείστους τούτων εἰς προσβολάς καὶ κατακρίσεις κατὰ τῶν προγενεστέρων; Ὁ Πολύδιος δὲν κατέκρινε τὸν Ἐρατοσθένην τὸν ἔνεκα τῆς πολυμαθείας αὐτοῦ ἐπικληθέντα « Πένταθλον », καὶ τὸν Ἰππαρχον τὸν πατέρα τῆς ἀκριβοῦς ἀστρονομίας, δν ἐνεκωμίασε τὸ ἐν Παρισίοις συνελθὸν ἐφέτος ἀστρονομικὸν συνέδριον; Καὶ δ Στράβων ἐπέκρινε τὴν ἴστορικὴν καὶ γεωγραφικὴν τοῦ Ἡροδότου ἀκριβοπιστίαν, καίτοι οὐδεὶς ἀγνοεῖ δτι δ Ἡρόδοτος εἶναι πολλῷ τοῦ Στράβωνος ἀκριβέστερος. Ὁ ἴστορικὸς Τίμαιος ἔνεκα τῆς ὑπερβολῆς καὶ τραχύτητος ἐν τῇ ἐπικρίσει τῶν πρὸ αὐτοῦ ἐκλήθη « Ἐπιτίμαιος » καὶ δ Πλούταρχος ἔγραψε πραγματείαν περὶ τῆς Ἡροδότου κακογοθείας. Ἐπειδὴ δὲ ἐκ τῶν προγονικῶν ἀρετῶν τὸ « τιμῆν τὰ πρεοπεῖα », οἱ νεώτεροι ἐκληρονόμησαν τὸ αὐτὸ πάθος καὶ ἡκόνισαν δξύτατα τὰ δηλητηριώδη τῆς ἐπικρίσεως βέλη. Ὁ ποιητὴς Ὁρφανίδης ἔξέχυσε τὸ πικρὸν τῆς σατύρας ἄρτυμα κατὰ τοῦ ἔργου τοῦ Κουμανούδη « Στράτος δ Καλοπείχειρος », δ Ροΐδης ἐπολέμει τὸν Ἀγγελον Βλάχον, δ Κόντος τὸν Βερναρδάκην κτλ.

Ἡ ὑπερβάλλουσα αὐτη τῶν συγγραφέων φιλαυτία εἶναι ἡ ζωηρὰ ἔκφανσις τῆς αὐτολατρείας ἐκείνης τῆς παρακολουθούσης τὸν ἀνθρωπὸν καθ' ὅλας τὰς ἐποχὰς τοῦ ἔαυτοῦ βίου. Παῖδες φοιτῶντες εἰς τὸ σχολεῖον χαράττομεν τὸ ὄνοματεπώνυμον ἥπιον ἐπὶ τῶν θρανίων καὶ ἐπὶ τῶν βιθλίων τῶν συμμαθητῶν, ἔφηδοι μεταβαίνοντες εἰς ἔξοχὰς ἢ μετέχοντες ἐκδρομῶν δὲν λείπομεν ἐπὶ δένδρου ἢ ἐπὶ τοίχου νὰ σημειώσωμεν τὸ ἥμετερον ὄνομα ἀφελῶς πιστεύοντες δτι οὕτω τὸ διαιιωνίζομεν. Τῆς δὲ ἀφελοῦς ταύτης πίστεως οὕτε μεγάλοι ἀνδρες ἔξηρέθησαν. Ὁ λόρδος ποιητὴς Βύρων ἐπὶ στήλης τοῦ Σουνίου ἐνέγλυψε τὸ ἔαυτοῦ ὄνομα, δ δὲ Ἀλέξανδρος Σοῦτσος ἀνελθὼν τὴν Πυραμίδα τοῦ Χέοπος ἀνέγραψε ἐπὶ ταύτης « Ζῆτω τὸ Σύνταγμα δσον καὶ οἱ Πυραμίδες » καὶ ὑπέγραψε δλογράφως, βέβαιος δτι θέλει προκαλεῖ τὸν θαυμασμὸν τῶν μεταγενεστέρων ἢ πολιτικὴ αὐτη εὐχή. Ἡ αὐτολατρεία ὥθησε πολλοὺς δι' ἄλλης δδοῦ νὰ ἐπιζητήσωσι τὸν θαυμασμὸν τῶν δμοίων ἢ διὰ τῆς ἐπιτυχοῦς ἀσκήσεως τοῦ ἐπαγγέλματός των ἔστω καὶ ἀν ἐν τούτῳ ἐθριάμβευσαν ἢ καὶ

πολυυδάφνως ἐστέφθησαν. Εἶχε, φέρ' εἰπεῖν, ἔξασφαλίσει τὸ εἰσιτήριον εἰς τὰ Ἡλύσεια τῆς Ἀθανασίας δὲ Ἰωάννης Ζαμπέλιος, δὲ τοσοῦτον ἐνθουσιωδῶς ὑπὲρ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν παλιγγενεσίας ἐργασθείς, δὲ ἀνώτατος ἐκείνος δικαστικός λειτουργός· καὶ ἐν τούτοις μὴ ἀρκεσθείς εἰς ταῦτα ἀνεδείχθη δὲ πρῶτος δραματογράφος ποιητής, καὶ δὲ πρῶτος ἀποδαλὼν ἐκ τῶν δραματικῶν αὐτοῦ ἔργων τὴν μονότονον τῶν στίχων δμοιοκαταληξίαν γράψας τὸ πλεῖστον εἰς λαμβουν. Διδάκτωρ τῆς Νομικῆς ἐν τῷ πανεπιστημάφ τῆς Πίζας καὶ φέρων δύο ἔτερα πτυχία τῆς φιλολογίας καὶ τῶν φυσικῶν ἐπιστημῶν ἦν δὲ βουλευτής καὶ δὲ ἐπανειλημμένως τὸ ἔθνος ἀντιπροσωπεύσας Ἀριστοτέλης Βαλαωρίτης, δστις εἴμαρτο νὰ ζήσῃ, νὰ δράσῃ καὶ νὰ μεγαλουργήσῃ ὡς ποιητής. Ὁ Μάρκος Ρενιέρης ἐφέτης καὶ Ἀρειοπαγίτης δικαστής, τρίς ἐκλεχθεὶς διοικητής τῆς Ἐθνικῆς Τραπέζης, μεθ' ὅλας τὰς πολυπληθεῖς καὶ σοβαράς αὐτοῦ ἀσχολίας συνέγραψε ἔργα περιβλεπτον καταλαβόντα θέσιν ἐν τῇ συγχρόνῳ φιλολογίᾳ. Ὁ βιτανικός Ὁρφανίδης, δ νομικός Σπ. Βασιλειάδης, καὶ δ φιλόλογος Ἡλίας Τανταλίδης συνέγραψαν ἀριστουργήματα καὶ θαυμασίας ποιητικῆς τέχνης ἔργα. Ὁ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐμποροῦπάλληλος Ἐμμ. Ἀντωνιάδης διὰ τῆς ἐφημερίδος αὐτοῦ «Ἀθηνᾶ» (1832-1863) ἀνεδείχθη δόκιμος δημιοςογράφος τῆς ἀξίας τοῦ Λεβίδου, τῶν Βυζαντίων, τοῦ Φιλήμονος καὶ τοῦ Ἰαλέμου. Ἀπειρα ἥδυνάμην νὰ ἀριθμήσω παραδείγματα τῶν ἀνδρῶν ἐκείνων, οἵτινες διεδίωσαν ἀπαθῶς καὶ ἐν παντὶ ἀνάλγητοι πλήγῃ ἐν τῇ φιλοδοξίᾳ τοῦ γράφειν, δι' ἧς ἵκανοποιεῖται ἡ ἀντολατρεία καὶ ἡ ἐγωπάθεια ἀρκοῦμαι νὰ ἀναφέρω, δτι ὑπὸ τῆς συγγραφομανίας προσεβλήθησαν καὶ μάγειροι ἔτι τῆς τε ἀρχαιότητος καὶ τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, οἵτινες, μὴ ἀρκεσθέντες εἰς ποικίλα ἐδέσματα νὰ δώσωσι τὸ ἔαυτῶν σνομα, ἐπεζήτησαν διά τινος βιβλίου νὰ αὐτοθαυμασθῶσι καὶ νὰ διαιωνισθῶσι. Τὸν Πιτθέα λ. χ. εὐδαιμόνισε δ Αἰγεὺς ἐπὶ τῷ μαγείρῳ, δστις πλὴν τῆς τέχνης τῆς συμμίξεως καὶ τοῦ ἀρτύματος, ἦν δεινός τὸ λέγειν δίδων ἀόριον ἀντὶ τοῦ αἰτονυμέονος σύκου. Ὁ Ἀπίκιος δ διὰ τῶν γαστριμαργικῶν αὐτοῦ ἐφευρέσεων κινήσας τὸν θαυμασμὸν τῶν κοιλιοδούλων τῆς κοιλιοδούλου ἐκείνης ἐποχῆς, δ δαιμόνιος Καρέμ δ μάγειρος τοῦ πρίγκηπος Ταλεϋράνδου, δ ἀναλύσας τὴν μαγειρικὴν τῶν ἀρχαίων Λυδῶν, Ἐλλήνων, Ρωμαίων, Περσῶν καὶ Τούρκων καὶ ἀποδείξας ταύτην βάρβαρον πρὸ τῆς Γαλλικῆς, δ Βατέλη ἐνδοῦσος μάγειρος τοῦ Λουδοβίκου 14ου, δστις ἡρέσκετο εἰς στιχουργικάς παρακρούσεις καὶ συνέταξε πρὶν ἡ αὐτοκτονογήσῃ τὸ μεστόν μετριοφροσύνης πολύκροτον ἐκείνο δίστιχον:

Ainsi perit Vatel, fin detestable,

Dont parleront pour longtemps les festins de la table.

πάντες οὗτοι ἐπεζήτουν καὶ ἐπεδίωκον θέσιν ἐν τῷ Πανθέῳ τῆς ἔαυτῶν ἐποχῆς, διότι ἐπασχον ἐκ τῆς αὐτολατρείας ἡ μᾶλλον ἐν τῇς ἐγωπάθειας. Καὶ ἐδασάνιζα ἐμαυτὸν καὶ ἐσκεπτόμην καὶ ἡγόρουν πᾶς πάντων τῶν ἐπαγγελμάτων σπουδαῖοι καὶ μὴ ἄνδρες νὰ θυσιά-

ζωσι τὰ πάντα ἵνα ἐκδιάσωσι τὴν μετὰ θάνατον διάκρισιν. Καθ' ἦν θὲ στιγμὴν ἀνεμέτρων τὸ θέλγητρον, σπερ δέον νὰ ἀσκῇ παρ' αὐτοῖς ἥτις τῆς ἀθανασίας τοῦ ἔαυτῶν ὄνόματος, ἐνεθυμήθην ἀκων τὸ ἔξηγες ἀνέκδοτον, δι' οὗ κατακλείω τὴν πραγματείαν μου, φειδόμενος τῆς ἐπιεικείας τῶν ἀναγνωστῶν τοῦ ἀγαπητοῦ « Ἡμερολογίου ».

Παρ' Ἀγγλοις, ως γνωστόν, ἐπικρατεῖ τὸ ἔθιμον τῶν ἐτησίων γευμάτων, τὸ ἀξιεπαίνως εἰσαχθὲν ἔφετος ἐν Ἀθήναις παρὰ τῶν δημοσιογράφων, διότι οὕτω ὑπάρχει ἐλπίς συντρώγοντες νὰ παύσωσι τρωγόμενοι μεταξύ των, καὶ συνεχίζοντες τὸ πατροπαράδοτον ἐκεῖνο φάγωμα, σπερ ἀρχεται ἀπὸ τοῦ Διός, δστις ἔφαγε καὶ γυναικα καὶ τέκνον. Ἀλλ' ἐν Ἀγγλίᾳ οὐ μόνον οἱ δημοσιογράφοι, ἀλλὰ καὶ πᾶσαι αἱ συντεχνίαι, τὰ διάφορα σωματεῖα καὶ αἱ ἀδελφότητες παραθέτουσι κατ' ἕτος γεῦμα, ἐν ᾧ δὲν ἀπολείπουσι αἱ ἀπαραίτητοι προπόσεις. Τοιοῦτον γεῦμα παρετίθετο εἰς τὸ μέγα Ξενοδοχεῖον τοῦ London Tavern ὑπὸ τῆς σατυρικῆς ἔφημερίδος Punch πρὸς τοὺς συνεργάτας αὐτῆς, ἐν οἷς καὶ δ Douglas Zerold ὁ ἐπικαλούμενος Δουκιανὸς τῆς Ἀγγλίας, καὶ δ ἴστορικὸς καὶ μυθιστοριογράφος Smith. Τὸ γεῦμα ἐκεῖνο ὡς ἐκ τῆς ἐπὶ τὸ αὐτὸ συναντήσεως διαφόρων θυμογράφων (humorists) ἐστερεῖτο τῆς παρὰ Ἀγγλοις αὐστηρᾶς ἔθιμοτυπίας, αἱ δὲ εὐθυμολογίαι καὶ τὰ παρηγήματα ἀπετέλουν τὸ διαρκέστερον τῆς ἐστιάσεως μέρος. Κατὰ τὰ ἐπιδόρπια ἐγερθεὶς δ κ. Zerold εἶπε :

— Κύριοι. Λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προτείνω ἵνα πάντες προπίωμεν εἰς ὑγείαν τοῦ κ. Σμίθ, οὗτον τὰ ἔργα καὶ ἡ δροσερὰ καὶ εὐψυής σατυρογραφία εἰναι τοῖς πᾶσι γνωστά, ἀλλ' δστις εἰναι γνωστότερος τῷ κοινῷ τῆς Ἀγγλίας ὡς οἰός ἐκείνου, δστις ἔτυχε διπλώματος εὑρεσιτεχνίας ἀνακαλύψας τὰ δι' ἄκμου καθαρίζόμενα ἀποχωρητήρια.

Πάντες ἐγέλασαν καὶ ἔκαστος ἐννοεῖ πόσον ὑπετιμῶντο τὰ ἔργα τοῦ κ. Σμίθ, δτε μία τόσον πρόστυχος ἀνακάλυψις καθίστα αὐτὸν γνωστότερον τῷ κοινῷ ἥ τὰ ἴδια αὐτοῦ πνευματικά προϊόντα. Ἀλλ' ἐπειδὴ δ Σμίθ ἥτο καλός μὲν συγγραφεύς, οὐδέποτε διμως διεκρίθη ὡς ρήτωρ εἴτε ἐν ταῖς κυλικηγορίαις εἴτε ἐν συλλαλητηρίοις, οὐδεὶς ἀνέμενε ἀπάντησιν, δτε πρὸς γενικὴν ἔκπληξιν διαψεύδει τὴν προσδοκίαν τῶν συνδαιτυμόνων καὶ ἐγερθεὶς εἶπε :

— « Εὔχαριστῷ τὸν προλαλήσαντα ἐπὶ τῇ εὐγενεῖ προπόσει, ἦν ἥγειρε ὑπὲρ ἐμοῦ καὶ ἐπὶ τῇ εὐφήμῳ μνείᾳ, ἦν ἐποίησε ὑπὲρ τοῦ πατρός μου, δστις πράγματι ἀνεκάλυψε τὴν ἐνεργὸν ἐκείνην μηχανήν, ἥτις ἀπεδειχθῇ δ φύλαξ τῆς κατ' οἰκον ὑγείας, καὶ ἥτις ἔχουσα κωνοειδές τὸ σχῆμα δύναται νὰ παραβληθῇ πρὸς σάλπιγγα τῆς Ἱεριχοῦς διασαλπίζουσαν τὸ εὐοίων τῆς ὑγείας τῶν μεταχειρίζομένων ταύτην κήρυγμα. Ἀλλά, Κύριοι! Ὁ φίλος κ. Zerold εἰναι πασίγνωστος καὶ δημοφιλέστατος συγγραφεύς καθ' δληγ τὴν Ἀγγλίαν καὶ τὴν Ἀμερικήν. Φρονῶ δθεν δτι δὲν ἀπέχω πολὺ τῆς ἀληθείας λέγων, δτι πολὺ δλίγα ἐκ τῶν ἔργων τοῦ κ. Zerold δὲν ἐτίμησαν τὴν ἀνακάλυψιν τοῦ πατρός μου ».

« Οσάκις ἀναλογισθῷ δτι δὲν ὑπάρχει ἔργον, ἵδια δὲ κλασικόν,

ὅπερ μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν δὲν γίνεται ἔρμαιον καὶ βορὰ τῆς ὑποθρυχίου φιλολογίας, φρίττω πρὸ τῆς ἀδελφοποιήσεως τῆς σωματικῆς μετὰ τῆς πνευματικῆς τροφῆς ἐν τῇ χοάνῃ τοῦ κ. Σμίθ, καὶ ἐρωτῶ μετὰ μείζονος περιεργείας τούς γράφοντας: "Ινα τί γράφετε;

Καὶ οὗτοι ἀπαντῶσι ὑπερηφάνως καὶ κατὰ συγκατάθεσιν:

— «Διότι δὲν μᾶς ἀφίνει ἡ μανία τοῦ νὰ γράψωμεν. Διότι ἡ χεὶρ ἡμῶν βαρύνει ἡμᾶς ἀνευ τῆς χειρίσεως τοῦ καλάμου. Διότι δὲν γίνεται ἁπαντελεῖ ἔκρηξιν, καθ' ἥν στιγμὴν δὲν ἀποτυπώνωμεν ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς ιδέας ἡμῶν· διότι ἡ θέσις ἡμῶν ἐν τῇ κοινωνίᾳ δὲν παραλλάσσει τῆς τοῦ χορευτοῦ, δστις ἡλθε εἰς χορόν, ἐν φοι πλείους τῶν κεκλημένων είναι χωλοί· καὶ διότι τέλος ἔχομεν δι' ἐλπίδος, διτ τὸ φῶς τῆς ἡμετέρας διανοίας θὰ γίνη δρατὸν τοῖς κατοίκοις τῆς γῆς μετὰ πάροδον ἐτῶν. Οἱ σύγχρονοι βλέπουσι καὶ κρίνουσι μόνον τὸν σπόρον, ὃν φυτεύομεν· οἱ μεταγενέστεροι θὰ γενθῶσι τῶν καρπῶν».

Η ἐγκαταστήσα αὐτὴ αὐτολατρεία δικαιολογεῖ καὶ ἐξηγεῖ πάσας τὰς κοπώσεις καὶ θυσίας τῶν γραφόντων καὶ αὐτὴν ἔτι τοῦ νὰ θῶσι τὸ ἁντρῶν ἔργον ἡ τὸ ἁντρῶν ὅνομα καταδικαζόμενον νὰ διέλθῃ ἐκ τῆς χοάνης τοῦ κ. Σμίθ!...

(Ζαγαρίκη, Αὔγουστος 1909).

ΘΕΟΔΩΡΟΣ ΕΒΝΟΣ

ΕΚΛΙΠΟΥΣΑΙ ΦΥΣΙΟΓΝΩΜΙΑΙ ΕΚ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

ΜΙΑ συμπαθήσα καὶ πολύτιμος ὑπαρξία, ἐξ ἐκείνων, αἱ ὅποιαι τιμοῦν τὸ ἔλληνικόν ὅνομα καὶ ἀποτελοῦν τὰ ἡθικὰ κεφάλαια τοῦ ἔθνους, ἐσθέσθη ἐν Τραπέζοῦντι κατὰ τὸ λῆξαν ἔτος. Ὁ διευθυντῆς τοῦ αὐτοῦ: Ὑποκαματος τῆς Αὔτ. Όθωμ. Τραπέζης ἀείμνηστος Γεώργ. Ιωακ. Αναστασιάδης. Ἐκπαιδευθεὶς ἐν τῇ Μεγ. τοῦ Γένους Σχολῇ τῆς Κων/πόλεως καὶ εἰτα εἰς τὸ Λύκειον τοῦ Γαλατᾶ Σεράζ, διετέλεσεν ἐπὶ μικρὸν γραμματεὺς εἰς τὴν Ἐταιρίαν τῶν Τροχιοδρόμων, εἶτα δὲ διὰ διαγωνισμοῦ εἰσῆλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς Τραπέζης, παρ' ἥ διὰ τῆς δραστηριότητος, τῆς εὐφυΐας καὶ τοῦ προσηγούντος του ἥθους ἀνηλθεν εἰς τὸ ἀξιωμα τοῦ διευθυντ. Ὑποκαματος, κατακτῶν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐκτίμησιν πάντων. Ἀπὸ πέντε ἐτῶν νυμφευθεὶς τὴν θυγατέρα τοῦ ἐν Θεσσαλονίκῃ διαπρεποῦς Τ. Παπαγεωργίου ἔζη βίον ζηλευτὸν καὶ ὅλειον. Ἀλλ' δ πρόωρος θάνατος ἐστέργησε τὴν ὁμογένειαν ἐνὸς τῶν ἐκλεκτῶν τῆς ἀγλαΐσμάτων.